

Menno Schilthuizen
Marja Schoor
Harry Smit
Jan Smit
John Smit
Henk Smout
Martin Soesbergen

Frederik Spanhoff
Laurens Sparrius
Kevin Spits
Ron Stelt
Dominique Sterren
Arjan Stroo
Wouter Teunissen

Erik Thomassen
Nienke Vastenhout
Gerard van der Velde
Jan Velterop
Remon Visser
Tanja Voogd
Oscar Vorst

Jan Wieringa
Hay Wijnhoven
Ton de Winter
Jelle Zandveld
Theo Zeegers
Kees Zwakhals

John T. Smit, Menno Reemer & Roy Kleukers

De soortenlijst van het Naturalis-terrein

Voor naamgeving van de soorten op de lijst is uitgegaan van het Nederlands Soortenregister (www.nederlandsesoorten.nl). Op de website is de auteursinformatie te vinden. De lijst is

alfabetisch gerangschikt vanaf rijk tot aan soort. Per soortgroep zijn de verschillende personen opgenomen die een bijdrage hebben geleverd; deze zijn te beschouwen als de auteurs van dat deel van de soortenlijst.

Het Naturalis-terrein ligt in kilometerhok 92-464.

Animalia

Amoebozoa

Tubulinea

Arcellinida

M. Soesbergen.

Arcellidae

Arcella discoidea

Arcella megastoma

Annelida Ringwormen

Hirudinea Bloedzuigers

G. van der Velde & E.J. van Nieuwerkerken.

Arhynchobdellida

Hirudinidae

Haemopis sanguisuga

Paardenbloedzuiger

Rhynchobdellida

Glossiphoniidae

Glossiphonia complanata Brede bloedzuiger

Helobdella stagnalis Tweeogige bloedzuiger

Theromyzon tessellatum

Eendenbloedzuiger

Arthropoda Geleedpotigen

Arachnida

Araneae Spinnen

P.J. v. Helsdingen, E.J. van Nieuwerkerken, M. Berg, J.G.M. Cuppen & A. Stroo.

Er zijn twee leuke soorten waargenomen; de vierspitspinneneter *Ero aphana* (Mimetidae). Deze soort eet ander spinnen. Ze maakt geen vangweb maar gaat op zoek naar het web van een andere spin, en probeert de eigenaar van dat web te vangen en op te eten. Hiervoor kiest ze een spin van eigen formaat of kleiner. Vaak, maar niet exclusief, zijn dat kogelspinnen (Theridiidae).

De tweede soort is *Marpissa*

vierspitspinneneter *Ero aphana*
Foto: Roy Kleukers

muscosa, de grootste springspin (Salticidae) in Nederland. Het is een niet echt zeldzame soort die ook rond huizen kan worden aangetroffen, tegenwoordig wordt de soort vaker waargenomen dan vroeger, met name in de stedelijke omgeving.

Agelenidae

Tegenaria atrica Gewone huisspin
Textrix denticulata Gewone staartspin

Amaurobiidae

Amaurobius similis

Muurkaardespin

Araneidae

Araneus diadematus Kruisspin

Araniella cucurbitina Gewone komkommerspin

Larinioides sericatus

Zygiella x-notata

Venstersectorspin

Clubionidae

Clubiona pallidula Boorzakspin

Clubiona phragmitis Rietzakspin

Clubiona terrestris Gewone zakspin

Corinnidae

Phrurolithus festivus Bonte frurliet

Cybaeidae

Argyroneta aquatica Waterspin

Dictynidae

Dictyna uncinata Struikkaardertje

Nigma walckenaeri Groen kaardertje

Linyphiidae

Bathypantes gracilis Gewoon wevertje

Dicymbium nigrum

Diplocephalus cristatus

Diplostyla concolor

Entelecara acuminata

Erigone dentipalpis

Linyphia triangularis

Herfsthangmatspin

Meioneta rurestris

Neriere clathrata

Kruidhangmatspin

Oedothorax fuscus

Palliduphantes pallidus

Tenuiphantes tenuis

Bodemwevertje

Tiso vagans

Walckenaeria alticeps

Lycosidae

Pardosa lugubris

Zwartstaartboswolfspin

Pardosa prativaga Oeverwolfspin

Pirata hygrophilus Bospiraat

Pirata piraticus Poelpiraat

Mimetidae

Ero aphana Vierspitsspinneneter

Pholcidae

Pholcus phalangioides Grote trilsin

Salticidae

Heliophanus cupreus Ghaakte blinker

Marpissidae

Marpissa muscosa Schorsmarpissa

Schorsmarpissa *Marpissa muscosa*

Foto: Roy Kleukers

Salticus scenicus Huiszebraspin

Sitticus pubescens Harige springspin

Synageles venator Slanke mierspringspin

Tetragnathidae

Metellina meniei

Zomerwielwebspin

Pachygnatha clercki Grote dikkaak

Pachygnatha degeeri Kleine dikkaak

Tetragnatha extensa Gewone strekspin

Tetragnatha montana

Schaduwstreksin

Theridiidae

Enoplognatha ovata Gewone tandkaak

Steatoda bipunctata

Koffieboonspin

Theridion melanurum

Huiskogelspin

Theridion varians Gewoon visgraatje

Thomisidae

Diaea dorsata Groene krabsin

Misumena vatia Gewone kameleonspin

Xysticus cristatus Gewone krabsin

Ixodida Teken

H. Adema.

De enige waargenomen soort is gevonden op een huiskat.

Ixodidae

Ixodes ricinus

Mesostigmata Roofmijten

W. Dimmers & H. Smit.

Parasitidae

Pergamasus crassipes

Opiliones Hooiwagens

H. Wijnhoven

De waarneming van *Nemastoma dentigerum* is de eerste vondst voor de provincie Zuid-Holland.

Nemastomatidae
Nemastoma dentigerum

Phalangiidae

Dicranopalpus ramosus

Leiobunum blackwalli

Oligolophus tridens

Opilio canestrinii

Opilio saxatilis

Paroligolophus agrestis

Phalangium opilio

Prostigmata Watermijten

H. Smit, E.J. van Nieuwerkerken,

W. Dimmers, W.N. Ellis, R. Kleukers.

Enkele aardige soorten voor het westen van het land zijn: *Arrenurus bicuspikator*, *A. tricuspikator* en *A. mediorotundatus*, waarbij de laatste twee overal vrij zeldzaam zijn (Smit & van der Hammen 2000)

Anystidae

spec.

Arrenuridae

Arrenurus bicuspikator

Arrenurus bifidicodulus

Arrenurus globator

Arrenurus mediorotundatus

Arrenurus securiformis

Arrenurus tricuspikator

Eriophyidae

Aceria fraxinivora gallen op

bloeiwijze van *Fraxinus excelsior*
 Aculus tetanothrix gallen op *Salix alba*
 Cecidophyes galii gallen op *Galium aparine*
 Eriophyes inangulis gallen op *Alnus glutinosa*
 Eriophyes leiosoma
 Eriophyes sorbi gallen op *Sorbus aucuparia*
Hydrodromidae
 Hydrodroma pilosa
Limnysiidae
 Limnesia undulata
Pionidae
 Hydrochoreutes krameri
 Piona coccinea
 Piona conglobata
Trombididae
 spec.
Unionicolidae
 Unionicola crassipes

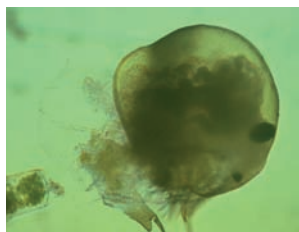

Unionicola crassipes
 Foto: Roy Kleukers

Unionicola minor
Branchiopoda Kieuwpootkreeften
 J. van de Sande.

De meest interessante soort is de zeer zeldzame *Anchistropus emarginatus*. Dit is de vierde vindplaats van deze soort in Nederland. Het is een ectoparasiet op zoetwaterpoliepen, die veel aanwezig waren in het water rond het kantoorgebouw. Extra interessant is het feit dat Hydra's zelf ook op watervlooiën prederen.

Diplostraca
Daphniidae
 Ceriodaphnia pulchella
 Ceriodaphnia quadrangula
 Ceriodaphnia reticulata
 Scapholeberis mucronata
 Simocephalus exspinosus
 Simocephalus vetulus
Euryceridae
 Acroperus harpae
 Alona affinis
 Anchistropus emarginatus

Anchistropus emarginatus
 Foto: Joost van de Sande

Camptocercus rectirostris
 Chydorus sphaericus
 Eurycerus lamellatus

Pleuroxus aduncus
 Pleuroxus laevis
 Pseudochydorus globosus
Sididae
 Diaphanosoma brachyurum
 Sida crystallina
Chilopoda Duizendpoten
 M.P. Berg, H. Adema & M. Soesbergen.
Geophilomorpha
Geophilidae
 Geophilus flavus Gele aardkruiper
Lithobiomorpha
Lithobiidae
 Lithobius forficatus Gewone steenloper
 Lithobius melanops
 Huissteenloper
 Lithobius microps
 Dwergsteenloper
Scolopendromorpha
Cryptopidae
 Cryptops hortensis
 Tuinbladkruiper

Diplopoda Miljoenpoten
 M.P. Berg, H. Adema & M. Soesbergen.

Julida
Blaniulidae
 Blaniulus guttulatus Roodstip
Julidae
 Brachyulus pusillus Kleine tweestrep
 Cylindroiulus punctatus
 Knotskronkel
 Cylindroiulus vulnerarius Blinde kronkel

Polydesmida
Polydesmidae
 Polydesmus denticulatus Gewone platrug

Entognatha Oerinsecten
Collembola Springstaarten
 M.P. Berg & H. Adema.
 Collembola springstaarten

De soort *Desoria trispinata* is nieuw voor Nederland.

Cyphoderidae
 Cyphoderus albinus
Entomobryidae
 Entomobrya lanuginosa
 Entomobrya multifasciata
 Entomobrya nivalis
 Heteromurus major
 Heteromurus nitidus
 Lepidocyrtus lignorum
 Orchesella cincta
 Willowsia platani
Isotomidae
 **Desoria trispinata*

Desoria trispinata
 Foto: Naturalis

Isotoma viridis
 Isotomurus maculatus
 Isotomurus palustris
 Parisotoma notabilis
Neanuridae

Neanura muscorum
Poduridae
 Podura aquatica
Sminthuridae
 Sminthurides aquaticus
 Sminthurides penicillifer
Tomoceridae
 Tomocerus minor
Diplura
Campodeidae
 Campodea fragilis
Insecta
Coleoptera Kevers
 Th. Heijerman, O. Vorst, J.G.M. Cuppen, E.J. van Niekerken, J. Wieringa, F. van Nunen, M. Reemer, J.T. Smit, B. Koese, H. Adema, G.O. Keijl, B. Reijnen & G. van der Velde.

Er zijn enkele opvallende soorten waargenomen. De spartelkever *Mordellistena* spec. was nieuw voor Nederland. Eveneens een spartelkever en erg zeldzaam is *Mordellistena neuwaldeggiana*. De waterkruiper *Ochthebius bicolor* is een zeldzame soort die leeft op kale stevige oevers. De penseelkever *Trichius zonatus* lijkt de laatste jaren algemener te zijn geworden. De exotische kortschildkever *Carpelimus zealandicus*, komt oorspronkelijk uit Nieuw Zeeland en heeft zich sinds eind jaren 1960 in Europa gevestigd, in 2002 werd de soort voor het eerst in Nederland waargenomen (Cuppen 2003).

Anobiidae
 Stegobium paniceum Broodkever
Anthicidae
 Notoxus monoceros
 Eenhoornkever

Apionidae
 Apion frumentarium Menierode zuringspitsmuis
 Catapion pubescens
 Ceratapion onopordi
 Wegdistelspitsmuis
 Eutrachapion viciae
 Ischnopteraion loti
 Ischnopteraion virens
 Oxystoma craccae
 Oxystoma pomonae
 Protapion apricans
 Protapion assimile
 Protapion fulvipes
 Protapion nigrutare
 Protapion trifolii
 Taeniapion urticarium

Cantharidae
 Cantharis cryptica
 Cantharis livida Geel soldaatje
 Cantharis pallida
 Cantharis rufa

Carabidae
 Agonum muelleri Müller's pronkloopkever
 Amara aenea Bronskleurige glansloopkever
 Amara similata
 Anchomenus dorsalis
 Asaphidion curtum
 Badister bullatus
 Badister sodalis
 Bembidion lampros Glanzende priemloopkever

Bembidion lunulatum
 Bembidion properans
 Clivina fossor Bietengraafkever
 Demetrias atricapillus
 Paradromius linearis
 Pterostichus strenuus
 Syntomus foveatus
 Syntomus truncatellus
 Trechus obtusus
Cerambycidae
 Agapanthia villosoviridescens
 Distelboktor
 Leptura rubra
Cholevidae
 Sciodyropoides watsoni
Chrysomelidae
 Altica lythri Kattenstaartaardvlo
 Altica spec.
 Asioestria ferruginea
 Asioestria transversa
 Cassida rubiginosa Groene schildpadkever
 Chaetocnema arida
 Chaetocnema concinna
 Gedrongen bruine aardvlo
 Chaetocnema hortensis
 Chrysolina oricalcia Oosters goudhaantje
 Crepidodera aurata Gouden wilgenaardvlo
 Cryptocephalus ocellatus
 Cryptocephalus rufipes
 Donacia cf. simplex
 Donacia clavipes
 Donacia semicuprea
 Gastrophysa polygona
 Veelknoophantje
 Gastrophysa viridula Groen zuringhaantje
 Hippuriphila modeeri
 Paardenstaartaardvlo
 Longitarsus anchusae
 Longitarsus dorsalis
 Longitarsus lycopi
 Longitarsus melanocephalus
 Longitarsus rubiginosus
 Mantura chrysanthemum
 Zuringaardvlo
 Oulema duftschmidi
 Oulema spec.
 Phaedon cochleariae
 Waterkershaantje
 Phratra vitellinae Bronzen griendgoudhaan
 Psylliodes picinus
 Sphaeroderma cf. rubidum Rode distelaardvlo
 Sphaeroderma testaceum
 Distelaardvlo
Coccinellidae
 Adalia bipunctata Tweepunt
 Adalia decempunctata
 Tienpuntlieveheersbeestje
 Anisosticta novemdecimpunctata
 Rietlieveheersbeestje
 Coccidula scutellata Rietkapoentje
 Coccinella septempunctata
 Zevenpunt
 Coccinella undecimpunctata
 Tienstippig lieveheersbeest
 Exochomus quadripustulatus
 Viervleklieveheersbeestje
 Halysia sedecimpunctata Meeldauw lieveheersbeestje
 Harmonia axyridis
 Hippodamia variegata
 Propylea quatuordecimpunctata

Rhyzobius chrysoloides
 Rhyzobius litura
 Thea vigintiduopunctata Twee-
 ëntwintigstippelig lieveheers-
 beestje
 Tytthaspis sedecimpunctata
 Zestienpuntig lieveheersbeestje
Corylophidae
 Sericoderus lateralis
Cryptophagidae
 Atomaria spec.
 Telmatophilus typhae
 Lisdoddetorretje
Curculionidae
 Anthonomus conspersus
 Anthonomus rubi
 Frambozenbloesemkever
 Ceutorhynchus constrictus
 Ceutorhynchus floralis
 Ceutorhynchus obstructus
 Ceutorhynchus pallidactylus
 Stengelboornsnuitkever
 Dorytomus longimanus
 Langsprietpopuliersnuittor
 Grypus equiseti
 Paardenstaartsnuitkever
 Gymnetron pascuorum
 Mecinus pyraeter
 Weegbreesnuitkever
 Mogulones raphani
 Nedyus quadrimaculatus
 Viervlekbrandnetelsnuitkever
 Pelenomus quadrituberculatus
 Phyllobius oblongus Bruine
 vruchtboomsnuittor
 Phyllobius pomaceus
 Brandnetelsnuittor
 Phyllobius vespertinus
 Polydrusus cervinus Reebruine
 bladsnuitkever
 Polydrusus corruscus
 Polydrusus impressifrons
 Polydrusus pterygomalus Groene
 bladrandkever
 Polydrusus sericeus Groene
 struiksnuittor
 Rhampus oxyacanthae mijnen op
Crataegus
 Rhinoncus inconspicuous
 Rhinoncus pericarpius
 Zuringsnuitkever
 Rhinoncus perpendicularis
 Sciaphilus asperatus
 Sitona hispidulus
 Sitona humeralis
 Sitona lepidus
 Sitona lineatus
 Erwtbladrandkever
 Sitona sulcifrons
 Stenopelmus rufinasus
 Kroosvarensnuittorretje
 Strophosoma fulvicorne
 Tanysphyrus lemnae
 Kroosnuittor
 Trachyphloeus scabriculus Ruwe
 aardsnuitkever
 Trichosirocalus troglodytes
 Bruinrode weegbreesnuitkever
 Tychius picirostris
Dermeidae
 Anthrenus museorum
 Museumtorretje
 Anthrenus verbasci Tapijtkever
Dryopidae
 Dryops luridus Behaarde
 beekkever
Dytiscidae

Hydroglyphus geminus
 Hydroporus cf. palustris
 Hygrotus versicolor
 Hyphydrus ovatus Eirond
 watertorretje
Elateridae
 Adrastus pallens
 Agriotes lineatus Gestreepte
 kniptor
 Athous haemorrhoidalis
 Roodaarskniptor
 Hemicroperidius niger
Haliplidae
 Haliplus fluviatilis
 Haliplus immaculatus
 Haliplus lineolatus
Histeridae
 Kissister minimus
Hydraenidae
 Ochthebius bicolor
Hydrophilidae
 Anacaena bipustulata
 Anacaena globulus
 Anacaena limbata
 Cercyon marinus
 Chaetarthria seminulum
 Oeverkogeltje
 Enochrus testaceus
 Helophorus aequalis
 Helophorus brevipalpis
 Helophorus cf. minutus
 Helophorus obscurus
 Laccobius bipunctatus
Kateretidae
 Kateretes pedicularis
Latridiidae
 Corticaria fulva
 Corticaria similata
 Cortinicara gibbosa
 Enicmus transversus
Leiodidae
 Leiodes calcarata
 Leiodes cf. rufipennis
Limnichidae
 Limnichus pygmaeus
Malachiidae
 Cordylepherus viridis
Mordellidae
 Mordellistena acuticollis
 *Mordellistena f.n.sp.
 Mordellistena neuwaldeggiana
Nitidulidae
 Meligethes aeneus
 Koolzaadglanskevertje
 Meligethes carinulatus
 Meligethes flavimanus
 Meligethes morosus
 Meligethes ovatus
 Meligethes symphyti
 Smeerwortelglanskever
Noteridae
 Noterus clavicornis
 Diksprietwaterroofkever
 Noterus crassicornis
 Diksprietzwemkevertje
Oedemeridae

Museumtorretje *Anthrenus museorum*
 Foto: Roy Kleukers

Oedemera lurida
Phalacridae
 Stilbus oblongus
Scarabaeidae
 Hophlia philanthus
 Meelbloemkever
 Phyllopertha horticola
 Tuinkevertje
 Serica brunna
 Trichius zonatus Penseelkever
Scirtidae
 Cyphon coarctatus
 Cyphon laevipennis
 Cyphon pubescens
Scartiidae
 Anaspis maculata
Staphylinidae
 Amischa analis
 Anotylus rugosus
 Kartelhalskortschild
 Bledius fergussoni
 Zandgraafkortschild
 Bledius gallicus
 Carpelimus bilineatus
 Carpelimus corticinus
 Carpelimus elongatus
 Carpelimus rivularis
 Carpelimus zealandicus
 Gabrius appendiculatus
 Lathrobium longulum
 Lathrobium multipunctum
 Myllaena brevicornis
 Myllaena infuscata
 Myllaena intermedia
 Philonthus carbonarius
 Philonthus cognatus
 Quedius maurorufus
 Sepedophilus testaceus
 Stenus cindeloideus
 Stenus latifrons
 Stenus tarsalis
 Tachinus signatus
 Tachyporus atriceps
 Tachyporus chrysolinus
 Tachyporus dispar
 Tachyporus hypnorum
 Tachyporus pusillus
 Tachyporus solutus
 Xantholinus linearis
Tenebrionidae
 Lagria hirta Ruijkever
Throscidae
 Trixagus dermestoides
Dermaptera Oorwormen
 E.J. van Nieukerken.
Forficulidae
 Forficula auricularia Gewone
 oorworm

Diptera Tweevleugeligen

M. Reemer, W.N. Ellis, M. Pollet,
 G. Pennards, J.T. Smit, E.J. van
 Nieukerken, J. Velterop, H. Huij-
 bregts, K.-D. Dijkstra, P.L.T. Beuk,
 Th. Zeegers, R. Kleukers, V.J.
 Kalkman, W. Maassen, H. Roskam,
 W.H.O. Ernst, W. Renema, P.J. van
 Helsdingen en M. Schilthuisen.

Hoewel er slechts één week lang
 in september verschillende vallen
 met lokstoffen hebben gestaan, met
 bier, wijn, champignons, banaan en
 een met plantenstengels, leverde dit
 10 verschillende soorten fruitvliegen
 op. Waaronder één soort van een
 genus dat nog niet eerder uit
 Nederland gemeld is: *Phortica*
variegata. Zowel van de zweef-

vliegen als de boorvliegen zijn
 relatief veel soorten waargenomen.
 De boorvliegen *Trypeta artemisiae*
 en *T. zoe*, beide soorten die in het
 veld toch weinig als adult worden
 aangetroffen, werden in aantal met
 de malaisevallen verzameld. De
 zweefvlieg graslanglijf *Sphaero-*
phoria taeniata is een opvallende
 verschijning omdat deze tot nog toe
 voornamelijk op de binnenlandse
 zandgronden is waargenomen, met
 slechts een enkele waarneming in de
 duinen. Voor de wolvzever *Villa*
circumdada geldt hetzelfde. Onder
 de slankpootvliegen bevonden zich
 een drietal zeldzame soorten: *Scia-*
pus basilicus een zeer zeldzame
 soort die tot nog toe slechts van drie
 locaties in Nederland bekend was,
 met als meest recente waarneming
 Heteren in 1984. *Gymnopternus*
silvestris een zeldzame soort die
 tot nog toe slechts op twee locaties
 was waargenomen, beide in 1990.
Thrypticus tarsalis een zeer zeld-
 zame soort die tot nog toe alleen in
 de Brand bij Udenhout was waar-
 genomen. De zeldzaamheidsklassen
 zijn gebaseerd op de methode zoals
 beschreven in Pollet (2000).

Agromyzidae

Agromyza alnivora mijn op *Alnus*
glutinosa
 Agromyza nana mijn op *Medicago*
lupulina, *Melilotus albus*,
Trifolium repens
 Agromyza phragmitidis mijn op
Phragmites australis
 Agromyza pseudoreptans mijnen
 op *Urtica dioica*
 Agromyza viciae mijnen met
 larven op *Vicia sativa* ssp *nigra*
 Amauromyza flavifrons mijn op
Silene latifolia ssp. *alba*
 Amauromyza lamii lege mijn op
Lamium album
 Calycomyza artemisiae mijn op
Artemisia vulgaris
 Cerodontha iraeos mijn op *Iris*
pseudacorus
 Chromatomyia horticola larve in
 mijn op *Brassica rapa*, *Vicia*
cracca
 Chromatomyia syngenesiae
 Chrysantevlieg mijn op *Lactuca*
serriola, *Leucanthemum*
vulgare, *Sonchus oleraceus*,
Tanacetum vulgare
 Liriomyza amoena Vliermineer-
 vlieg mijn op *Sambucus nigra*
 Liriomyza artemisicola mijn op
Artemisia vulgaris
 Liriomyza congesta mijn op
Medicago lupulina, *Melilotus*
albus
 Liriomyza demeijerei mijn op
Artemisia vulgaris
 Liriomyza ptarmicae mijn op
Achillea millefolium
 Liriomyza pusilla mijnen op *Bellis*
perennis
 Liriomyza strigata mijn op
Taraxacum officinale
 Liriomyza tanacetii mijnen op
Tanacetum vulgare
 Phytomyza angelicae mijn op

Angelica sylvestris
Phytomyza artemisivora mijn op
Artemisia vulgaris
Phytomyza chaerophylli mijnen
op *Anthriscus sylvestris*
Phytomyza cytisi mijn op
aangeplante *Laburnum*
Phytomyza eupatorii lege mijnen
op *Eupatorium cannabinum*
Phytomyza lappae mijn op
Arctium
Phytomyza marginella mijn op
Crepis capillaris
Phytomyza plantaginis mijn op
Plantago
Phytomyza podagrariae mijn op
Aegopodium podagraria
Phytomyza pubicornis mijn op
Aegopodium podagraria
Phytomyza ranunculi mijn op
Ranunculus acris
Phytomyza spondylii mijn op
Heracleum sphondylium,
Pimpinella major
Phytomyza tanacetii mijn op
Tanacetum vulgare
Phytomyza tussilaginis mijn op
Petasites hybridus
Phytomyza vitalbae lege mijnen
op *Clematis vitalba*
Anthomyiidae
Pegomya solennis mijn op *Rumex*
hydrolapathum, *R. obtusifolius*
Anthomyzidae
Anthomyza andersoni
Asilidae
Leptogaster cylindrica
Bibionidae
Biblio lanigerus
Dilophus febrilis Kleine
rouwvlieg
Bombyliidae
Anthrax anthrax
Villa circumdata
Calliphoridae
Bellardia viarum
Calliphora vicina
Roodwangbromvlieg
Lucilia ampullacea
Lucilia bufonivora padden-
bromvlieg

Paddenbromvlieg *Lucilia bufonivora*
Foto: Bert Stam

Paddenbromvlieg *Lucilia bufonivora*
Foto: Hans Adema

Lucilia illustris
Lucilia sericata
Lucilia silvarum
Melanomyia nana
Melinda viridicyanea
Pollenia angustigena

Pollenia pediculata
Pollenia rudis
Protophormia terraenovae Blauwe
keizervlieg
Cecidomyiidae
Cystiphora taraxaci gallen op
Taraxacum officinale
Dasineura fraxini gallen op es
Fraxinus excelsior
Dasineura marginemtorquens
gallen met larven op *Salix alba*
Dasineura spadicea gallen op
Vicia cracca
Dasineura symphyti gallen op
smeewortel *Symphytum*
officinale
Dasineura trifolii gallen op witte
klaver *Trifolium repens*
Dasineura urticae gal op *Urtica*
dioica
Rabdophaga strobilina
Wilgerozetgalmug gallen op
Salix alba
Wachtliella persicariae gallen op
veenwortel *Persicaria*
amphibia
Chloropidae
Elachiptera brevipennis
Lipara spec.
Thaumatomyia spec.
Clusiidae
Clusiodes cf. gentilis
Conopidae
Physocephala rufipes
Sicus ferrugineus
Dolichopodidae
Argyra leucocephala
Argyra perplexa
Chrysotus cilipes
Chrysotus gramineus
Chrysotus pulchellus
Dolichopus festivus
Dolichopus griseipennis
Dolichopus longicornis
Dolichopus plumipes
Dolichopus signatus
Dolichopus ungulatus
Gymnopternus silvestris
Hercostomus nanus
Medetera truncorum
Poecilobothrus nobilitatus
Rhaphium caliginosum
Sciapus basilicus
Sciapus longulus
Sciapus platypterus
Symptenus desouteri
Thrypticus tarsalis
Drosophilidae
Drosophila hydei
Drosophila immigrans
Drosophila melanogaster
Drosophila phalerata
Drosophila simulans
Drosophila subobscura
Drosophila testacea
Drosophila tristis
*Phortica variegata
Scaptomyza pallida
Empididae
Empis livida Akkerdisteldansvlieg
Empis opaca Zilvervelekdansvlieg
Ephydriidae
Hydrellia griseola Graan-
mineervlieg
Heleomyzidae
Eccoptomera spec.
Oecotheca spec.

Hybotidae
Platypalpus albiseta
Platypalpus cf. minutus
Platypalpus longiseta
Tachydromia umbrarum
Lauxaniidae
Homoneura cf. subnotata
Micropezidae
Micropeza corrigiolata
Neria cibaria
Neria ephippium
Muscidae
Coenosia atra
Coenosia pygmaea
Coenosia tigrina
Helina reversio
Muscina levida
Muscina prolapsa
Neomyia cornicina
Phaonia turguriorum
Schoenomyza litorella
Opomyzidae
Geomyza apicalis
Geomyza balachowskyi
Geomyza tripunctata
Opomyza florum
Opomyza germinationis
Opomyza petrei
Phoridae
Diploneura nitidula
Megaselia picta
Spiniphora dorsalis
Piophilidae
spec.
Pipunculidae
Dorylomorpha spec.
Eudorylas spec.
Pipunculus spec.
Tomosvaryella spec.
Platystomatidae
Rivellia syngenesiae
Psilidae
Loxocera aristata
Psychodidae
spec.
Rhagionidae
Chrysopilus auratus
Chrysopilus aureus
Chrysopilus cristatus
Rhagio tringarius
Rhinophoridae
Rhinophora lepida
Stevenia atramentaria
Sarcophagidae
Blaesoxipha plumicornis
Brachicoma devia
Sarcophaga albiceps
Sarcophaga carnaria Lijkvlieg
Sarcophaga lehmanni
Sarcophaga variegata
Scathophagidae
Norellia spinimana
Scathophaga lutaria
Scathophaga stercoraria
Strontvlieg
Scatopsidae
spec.
Sciomyzidae
Elgiva sollicita
Limnia unguicornis
Pherbellia cinerella
Pherbellia griseola
Pherbellia schoenherri
Sepedon spinipes
Sepsidae
Saltella sphondylii
Sepsis cynipsea

Sepsis fulgens
Themira annulipes
Sphaeroceridae
Copromyza equina
Stratiomyidae
Beris clavipes
Beris vallata
Chloromyia formosa
Prachtwapenvlieg
Chorisops tibialis
Microchrysa polita
Odontomyia tigrina
Oplodontha viridula
Pachygaster leachii
Stratiomys singularior
Syrphidae
Anasimyia transfuga Rechte
waterzweefvlieg
Chalcosyrphus nemorum Korte
bladloper
Cheilosia caeruleascens Tuingitje
Cheilosia cynocephala Blauw gitje
Cheilosia illustrata Wollig gitje
Cheilosia pagana Kervelgitje
Cheilosia vernalis Kustgitje
Dasysyrphus albobristatus Bretel-
wimperzweefvlieg
Didea intermedia Dennendidea
Epistrophe nitidicollis Zwarthaar-
bandzweefvlieg
Episyrphus balteatus Snor-
zweefvlieg
Eristalinus sepulchralis Weide-
vlekoog
Eristalis abusiva Kustbijvlieg
Eristalis arbustorum Kleine
bijvlieg
Eristalis horticola Bosbijvlieg
Eristalis intricaria Hommelbijvlieg
Eristalis nemorum Puntbijvlieg
Eristalis pertinax Kegelbijvlieg
Eristalis tenax Blinde bij
Eumerus funeralis Knobbel-
bollenzweefvlieg
Eumerus strigatus Kleine
narcisvlieg
Eupeodes corollae Terrasjes-
kommazweefvlieg
Eupeodes latifasciatus Gele
kommazweefvlieg
Eupeodes luniger Grote komma-
zweefvlieg
Helophilus hybridus Moeras-
pendelvlieg
Helophilus pendulus Gewone
pendelvlieg
Helophilus trivittatus Citroen-
pendelvlieg
Melangyna cincta Spits elfje
Melanogaster hirtella Weide-
doflijffe
Melanostoma mellinum Gewone
driehoekszweefvlieg
Melanostoma scalare Slanke
driehoekszweefvlieg
Merodon equestris Grote
narcisvlieg
Neoascia obliqua Scheefvlek-
korszweefvlieg
Neoascia podagrica Gewone
korszweefvlieg
Paragus haemorrhous Gewoon
krieltje
Pipizella viduata
Platycheirus albimanus Mica-
platvoetje
Platycheirus angustatus Slank

platvoetje
 Platycheirus clypeatus Gewoon
 platvoetje
 Platycheirus peltatus
 Scheefvlekplatvoetje
 Platycheirus scutatus
 Schaduwplatvoetje
 Pyrophaena granditarsa
 Klompvoetje
 Scaeva pyrastris Witte halvemaan-
 zweefvlieg
 Sphaerophoria rueppelli Kleine
 langlijf
 Sphaerophoria scripta Grote
 langlijf
 Sphaerophoria taeniata Gras-
 langlijf
 Syrirta pipiens Menuetzwefvlieg
 Syrphus ribesii Bessenband-
 zweefvlieg
 Syrphus torvus Bosbandzweef-
 vlieg
 Syrphus vitripennis Kleine band-
 zweefvlieg
 Tropidia scita Moeraszweefvlieg
 Volucella pellucens Witte reus
 Volucella zonaria Stadsreus
 Xanthogramma pedissequum
 Gewone citroenzweefvlieg
 Xylota segnis Gewone rode
 bladloper

Tabanidae
 Chrysops relictus Gewone
 goudoogdaas
 Haematopota pluvialis Regendaas

Tachinidae
 Eriothrix rufomaculata
 Exorista rustica
 Phryxe heraclei
 Phryxe vulgaris
 Vibrissina turrita
 Voria ruralis

Tephritidae
 Acidia cognata
 Anomia purmunda
 Campiglossa absinthii
 Campiglossa misella
 Dioxyna bidentis
 Ensina sonchi
 Euleia heraclei ook gevonden als
 mijn op *Heracleum sphondylium*
 Oxya flavipennis
 Oxya parietina
 Philophylla caesio
 Sphenella marginata
 Tephritis formosa
 Tephritis hyoscyami
 Trupanea stellata
 Trypeta artemisiae ook gevonden
 als mijnen met larven op
Artemisia vulgaris
 Trypeta zoe
 Urophora stylata
 Speerdistelboorvlieg

Therevidae
 Thereva cinifera
 Thereva fulva
 Thereva nobilitata

Uliidiidae
 Melieria omissa

Ephemeroptera Haften
 E.J. van Nieukerken, C. van den
 Berg.

Baetiidae
 Cloeon dipterum

Caenidae
 Caenis robusta

Melieria melissa
 Foto: John T. Smit

Hemiptera Wantzen en cicaden

B. Aukema, E.J. van Nieukerken,
 J.G.M. Cuppen, W.N. Ellis, Th.
 Heijerman, B. Koese, R. Kleukers
 & H. Adema.

Er zijn enkele opvallende
 wantzen aangetroffen. *Psallus*
pseudoplatani, een tamelijk zeld-
 zame soort van gewone esdoorn
Acer pseudoplatanus. Dit is de
 derde waarneming in Zuid-
 Holland. *Kalama tricornis*, een
 fytofage bodembewonende soort
 die tot voor kort alleen bekend was
 uit het zuidelijk deel van het land
 en van de Waddeneilanden. Dit is
 de vijfde vondst in de provincie,
 maar de eerste buiten de Zuid-
 Hollandse eilanden. *Tingis cris-*
pata, leeft monofaag op bijvoet
Artemisia vulgaris en was tot
 dusverre beperkt tot Gelderland,
 Noord-Brabant en Limburg. Kortom
 nieuw voor Zuid-Holland en de
 eerste vondst in West-Nederland.
Oxycarenus modestus, deze leeft
 van de zaden van zwarte els *Alnus*
glutinosa. De soort is niet zeldzaam
 in Gelderland, Noord-Brabant en
 Limburg maar zeldzaam in Zuid-
 west-Nederland. Dit is de vijfde
 vondst in Zuid-Holland. *Rhopalus*
subrufus, een niet algemene soort
 van de hoge zandgronden en de
 kalkarme duinen, die leeft op sint-
 janskruid *Hypericum perforatum*
 en *Geranium*-soorten. Dit is de
 vierde vondst in de provincie.

Acanthosomatidae

Elasmucha grisea Berkenwants

Anthocoridae

Anthocoris confusus
 Anthocoris nemoralis
 Anthocoris nemorum Gewone
 bloemwants
 Orius cf minutus
 Orius laticollis
 Orius majusculus
 Orius vicinus

Aphididae

Aphis fabae
 Cryptosiphum artemisiae
 Bijvoetbladluis gallen op
Artemisia vulgaris
 Dysaphis ranunculi gallen op

Crataegus monogyna
 Eriosoma ulmi gal met alle stadia
 op *Ulmus*

Myzus cf. cerasi

Pemphigus protospirae gallen op

Populus nigra

Pemphigus sphyrothecae

Phyllaphis fagi

Aphrophoridae

Philaenus spumarius Spuugbeestje

Berytidae

Berytinus minor

Coccidae

Pulvinaria regalis

Coreidae

Coreus marginatus

Corixidae

Hesperocorixa sahlbergi

Micronecta scholtzi

Sigara falleni

Sigara lateralis

Sigara striata

Gerridae

Gerris argentatus

Gerris lacustris

Hydrometridae

Hydrometra stagnorum

Lygaeidae

Acompus rufipes

Cymus clavicularis

Cymus melanocephalus

Drymus sylvaticus

Heterogaster urticae

Kleidocerys resedae

Nysius senecionis

Oxycarenus modestus

Peritrechus nubilus

Peritrechus nubilus

Foto: Roy Kleukers

Scolopostethus affinis

Scolopostethus thomsoni

Stygnocoris fuliginosus

Mesoveliidae

Mesovelia furcata

Miridae

Adelphocoris lineolatus

Agnocoris reclairei

Capsus ater

Deraeocoris flavilinea

Dicyphus epilobii

Liocoris tripustulatus

Lygus pratensis

Lygus rugulipennis Behaarde
 wants

Lygus spec.

Notostira elongata

Orthops basalis

Deraeocoris flavilinea

Foto: Albert de Wilde

Orthops campestris

Peenzaadwants

Pantilius tunicatus

Pinalitus cervinus

Psallus ambiguus

Psallus perrisi

Psallus pseudoplatani

Stenodema calcarata

Stenodema laevigata

Nabidae

Himacerus major

Nabis ferus

Naucoridae

Ilyocoris cimicoides Platte

waterwants

Nepidae

Nepa cinerea Waterschorpioen

Ranatra linearis Staafwants

Notonectidae

Notonecta glauca Gewoon

bootsmannetje

Pentatomidae

Elasmostethus interstinctus

Eurydema oleracea Koolwants

Palomena prasina

Pleidae

Plea minutissima

Dwergbootsmannetje

Psyllidae

Psyllopsis fraxini gallen met

larven op *Fraxinus*

Rhopalidae

Rhopalus subrufus

Saldidae

Saldula saltatoria

Tingidae

Kalama tricornis

Tingis ampliata

Tingis cardui Distelnetwants

Tingis crispata

Veliidae

Microvelia reticulata

Hymenoptera Vliesvleugeligen

C. van Achterberg, J. Smit,
 M. Reemer, C. Zwakhals, E.J. van
 Nieukerken, I. Raemakers, A.J.
 van Loon, M.P. Berg, J.T. Smit &
 Y. van Nierop.

De Hymenoptera hebben wel de
 meeste onverwachte resultaten
 opgeleverd. Er zijn 10 schild-
 wespen vastgesteld die nog niet
 eerder in Nederland waren waar-
 genomen, waarvan één zelfs geheel
 nieuw voor de wetenschap, uit het
 genus *Rhysipolis*.

Apidae

Andrena barbilabris

Witbaardzandbij

Andrena flavipes Grasbij

Andrena haemorrhoa Roodgatje

Andrena nitida Viltvleekzandbij

Anthophora plumipes Gewone

sachembij

Apis mellifera Honingbij

Bombus lapidarius Steenhommel

Bombus pascuorum Akkerhommel
 Bombus pratorum Weidehommel
 Bombus terrestris Aardhommel
 Colletes daviesanus Wormkruidbij
 Halictus rubicundus Roodpotige
 groefbij
 Hylaeus communis Gewone
 maskerbij
 Hylaeus hyalinatus Tuinmaskerbij
 Lasioglossum calceatum Gewone
 geurgroefbij
 Lasioglossum leucozonium Matte
 bandgroefbij
 Lasioglossum morio
 Langkopsmaragdgroefbij
 Lasioglossum sexstrigatum
 Gewone franjegroefbij
 Megachile centuncularis
 Tuinbladsnijder
 Megachile willughbiella Grote
 bladsnijder
 Osmia rufa Rosse metselbij
Braconidae
 Aphidius ervi
 Aphidius hieraciorum
 Aphidius sonchi
 Aphidius urticae
 Ascogaster abdominator
 Ascogaster quadridentata
 Bracon delibator
 Chelonus corvulus
 *Chorebus fordi
 Chorebus glaber
 *Chorebus maculigastrus
 Chorebus resa
 Chorebus senilis
 *Chorebus sera

Chorebus sera
 Foto: Cees van Achterberg

*Chorebus tamsi
 Chorebus uliginosus
 *Clinocentrus vestigator
 Coelinidea nigra
 Coelinus parvulus
 Dacnusa areolaris
 Dacnusa laevipectus
 Dacnusa tarsalis
 Dapsilarthra florimela
 Diospilus capito
 Eubazus lepidus
 Meteorus cinctellus
 Microgaster postica
 Microgaster rufipes
 Opius ambiguus
 Opius pallipes
 Opius singularis
 *Peristenus barbiger
 Peristenus grandiceps
 Phaedrotoma pulchricipes
 Phaedrotoma rudis
 Phaenocarpa picinervis
 Polemochartus liparæ

Polemochartus melas
 *Protapanteles pinicola
 *Rhyssipolis spec. nov.
 *Schizoprymnus pallidipennis
 *Schizoprymnus tuberosus
 Trioxyx compressicornis

Rhyssipolis sp. nov.
 Foto: Cees van Achterberg

Schizoprymnus pallidipennis
 Foto: Cees van Achterberg

Cephalidae
 Calameuta filiformis
 Cephus cultratus
Chrysididae
 Chrysis angustula
 Chrysis ignita
 Cleptes semiauratus
Crabronidae
 Crabro peltarius Kleine zeefwesp
 Crossocerus annulipes
 Crossocerus congener
 Crossocerus elongatulus
 Crossocerus varus
 Ectemnius cavifrons
 Ectemnius cephalotes
 Ectemnius continuus
 Lestiphorus bicinctus
 Oxybelus bipunctatus
 Passaloecus gracilis
 Philanthus triangulum Bijenwolf
 Psenulus concolor
 Rhopalum coarctatum
 Rhopalum gracile
 Trypoxylon attenuatum
 Trypoxylon figulus
Cynipidae
 Andricus kollari gal op *Quercus*
robur
 Andricus quercuscalicis
Formicidae
 Lasius flavus Gele weidemier
 Lasius fuliginosus Glanzende
 houtmier
 Lasius niger Wegmier
 Lasius psammophilus
 Buntgrasmier

Lasius umbratus Schaduwmier
 Myrmica rubra Gewone steekmier
 Tetramorium caespitum Zwarte
 zaadmier

Ichneumonidae

Ctenichneumon nitens
 Diplazon laetatorius
 Diplazon scutatorius
 Endromopoda detrita
 Ophion minutus
 Scambus sagax
 Sussaba flavipes
 Syrphoctonus fissorius
 Syrphoctonus pictus
 Syrphoctonus tarsatorius
 Zaglyptus varipes

Pompilidae

Anoplius concinnus
 Apulopus carbonarius
 Metselsspinnendoder

Tenthredinidae

Dolerus anticus
 Dolerus germanicus
 Dolerus stygius
 Eriocampa ovata
 Fenusa dohrnii Elzeminewesp
 mijnen met larven op *Alnus*
glutinosa
 Fenusa ulmi mijnen met larven op
Ulmus
 Fenusa nana mijnen op *Betula*
 Heterarthrus vagans
 Elzeschijfmineerwesp mijnen
 op *Alnus glutinosa*
 Macrophyta albicincta
 Metallus pumilus
 Bramenmineerwesp lege
 mijnen op *Rubus fruticosus*
 Pontania proxima
 Blaasgalbladwesp gallen op
Salix alba
 Rhogogaster viridis
Vespidae
 Ancistrocerus gazella
 Ancistrocerus oviventris
 Dolichovespula media Middelste
 wesp
 Symmorphus bifasciatus
 Vespula germanica Duitse wesp
 Vespula vulgaris Gewone wesp
Lepidoptera Vlinders
 E.J. van Nieukerken, W.N. Ellis,
 J.C. Koster, W. Moerland, M.
 Reemer, R. Kleukers, V.J. Kalk-
 man, G.O. Keijl & W. Maassen.

De vlinderfauna van het Naturalis-terrein is met 172 soorten redelijk soortenrijk. Toch waren de aantallen erg klein, wellicht als gevolg van relatief slechte vangomstandigheden in 2008. Er kwamen met name telkens maar weinig exemplaren op licht. De spanners (Geometridae) zijn opvallend slecht vertegenwoordigd. De aanwezige soorten vlinders betreffen o.a. overal algemene ubiquisten (bijv. huismoeder *Noctua pronuba*, de bladrollers *Celypha striana*, *Clepsis spectrana*), soorten die leven op brandnetel, bijvoet, grassen, en enkele gevestigde exoten (o.a. paardenkastjemineermot *Cameraria ohridella*), maar ook een vrij specifieke moerasfauna van het laagveengebied. Hierbij vallen de vele specialisten op riet

op (o.a. *Archana geminipuncta*, *Arenostola phragmitidis*, *Rhizedra lutosata*, *Chilodes maritima*, *Chilo phragmitella*, *Donacaula forficella*, *Schoenobius gigantella*, *Cosmopterix lienigiella*), en de nogal zeldzame specialisten van groot hoefblad (*Epiblema turbidana*, *Hydraecia petasitis* = groot-hoefbladboorder).

Op de harig wilgenroosjes komen maar liefst drie *Mompha*-soorten voor, waaronder *M. jurassicella*, waarvoor dit de tweede vindplaats is, na de eerste vondst in 2007 in Zeeland. De levenswijze in stengels maakt dat deze kleine mot erg makkelijk over het hoofd wordt gezien. Over deze soort zal uitvoeriger bericht worden in Entomologische Berichten.

Omdat pas vanaf mei actief gevangen is ontbreken de echte voorjaarssoorten. Het kapotgaan van de vanglamp verhinderde bovendien vangsten laat in het najaar en winter.

Een deel van de fauna zal inmiddels verdwenen zijn als gevolg van het wel erg rigoureuze maaien en snoeien eind 2008. Diverse bomensoorten zijn nu vrijwel verdwenen.

Acrolepiidae

Acrolepiopsis assectella Preimot

Arctiidae

Phragmatobia fuliginosa Kleine

beer

Tyria jacobaeae Sint-jacobsvlinder

Bucculatricidae

Bucculatrix cidarella

Bucculatrix nigricomella

Bucculatrix noltei lege mijnen op

Artemisia vulgaris

Bucculatrix thoracella mijnen en

rupsen op *Tilia platyphyllos*

Choreutidae

Anthophila fabriciana

Coleophoridae

Coleophora caespititiella

Coleophora serratella

Cosmopterigidae

Cosmopterix lienigiella

Crabridae

Agriphila inquatella

Agriphila straminella

Cataclysta lemnata

Chilo phragmitella

Chrysoteuchia culmella

Crambus perlella

Donacaula forficella

Elophila nymphaeata

Eudonia lacustrata

Pleuroptya ruralis

Pyrausta aurata Muntvlindertje

Schoenobius gigantella

Scoparia ambigua

Drepanidae

Habrosyne pyritoides

Elachistidae

Elachista canapennella

Elachista freyerella

Elachista maculicerusella

Elachista poae

Epermeniidae

Epermenia chaerophylllella

Gelechiidae

Bryotropha terrella
 Chrysoesthia sexguttella rupsen en lege mijnen op *Chenopodium album*
 Metzneria lappella
Geometridae
 Campptogramma bilineata
 Gestreepte goudspanner
 Dysstroma truncata
 Schimmelspanner
 Eupithecia assimilata
 Hopdwegspanner
 Eupithecia virgaureata
 Guldenroededwegspanner
 Gymnoscelis rufifasciata
 Zwartkamdwegspanner
 Idaeia aversata Grijsje stipspanner
 Idaeia dimidiata Vlekstipspanner
 Peribatodes rhomboidaria
 Timandra comae Lieveling
 Xanthorhoe spadicearia
Glyphipterigidae
 Glyphipterix simplicella
Gracillariidae
 Caloptilia elongella lege mijn op *Alnus glutinosa*
 Caloptilia stigmatella mijnen op *Salix alba*
 Cameraria ohridella Paardenkastanjemineermot mijnen algemeen op *Aesculus hippocastanum* naast Pesthuis sinds 2002

Paardenkastanje met paardenkastanjemineermot *Cameraria ohridella*
 Foto: Menno Reemer

Gracillaria syringella Seringemot mijnen op *Ligustrum*
 Leucospilapteryx omissella mijnen met larven op *Artemisia vulgaris*
 Parornix anglicella lege mijn op *Crataegus monogyna*
 Phyllocnistis salicella mijnen met rupsen op *Salix alba*
 Phyllocnistis saligna
 Phyllocnistis unipunctella
 Slakkespoormineermot mijn op *Populus nigra* var *italica*
 Phyllonorycter corylifoliella
 Vruchtboomblaasmijnmot mijn op *Crataegus monogyna*
 Phyllonorycter harrisella
 Phyllonorycter kleemannella
 Phyllonorycter maestingella
 Beukevouwmineermot mijnen met rupsen op *Fagus sylvatica*
 Phyllonorycter medicaginella mijnen met rupsen op *Melilotus albus*
 Phyllonorycter oxyacanthae
 Phyllonorycter pastorella mijnen met poppen op *Salix alba*
 Phyllonorycter platani
 Plataanvouwmineermot bladmijn op *Platanus*
 Phyllonorycter rajella mijnen op

Alnus glutinosa
 Phyllonorycter spinicoella mijnen met rupsen op *Prunus domestica*
 Phyllonorycter stettinensis
 Phyllonorycter ulmifoliella
 Berkevouwmineermot mijnen op *Betula*
Hepialidae
 Triodia sylvina Oranje wortelboorder
Hesperiidae
 Thymelicus lineola
 Zwartsprietdikkopje
Lycanidae
 Polyommatus icarus
 Icarusblauwtje
Lyonetiidae
 Lyonetia clerkella
 Kersemineermot lege mijnen op *Sorbus aucuparia*
Momphidae
 Mompha epilobiella
 Mompha jurassicella
 Mompha ochraceella
Nepticulidae
 Ectoedemia septembrella mijnen met rupsen en poppen op *Hypericum tartarum*
 Stigmella anomalella
 Appelbladmineermot lege mijnen op *Rosa*
 Stigmella aurella lege mijnen op *Rubus fruticosus*
 Stigmella glutinosae lege mijn op *Alnus glutinosa*
 Stigmella hemargyrella
 Beukemineermot lege mijn op *Fagus sylvatica*
 Stigmella hybnerella lege mijnen op *Crataegus monogyna*, *Crataegus*
 Stigmella microtheriella lege mijn op *Carpinus betulus*
 Stigmella obliquella mijn met rups op *Salix viminalis*
 Stigmella oxyacanthella lege mijn op *Crataegus*
 Stigmella perpygmaeella lege mijn op *Crataegus monogyna*
 Stigmella plagicolella
 Pruimeplaatmijnmot lege mijnen op *Prunus domestica*
 Stigmella roborella lege mijnen op *Quercus robur*
 Stigmella salicis lege mijnen op *Salix cinerea*
 Stigmella tityrella
 Beukebladmineermot lege mijnen op *Fagus sylvatica*
 Stigmella trimaculella
 Populiermineermot lege mijnen op *Populus nigra*
 Stigmella ulmivora lege mijnen op *Ulmus*
Noctuidae
 Abrostola triplasia Donker brandnetelkapje
 Agrotis segetum Gewone velduil
 Apamea monoglypha
 Graswortelvlinder
 Apamea ophiogramma Moerasgrasuil
 Archanara geminipuncta
 Gestippelde rietuil
 Arenostola phragmitidis Egale rietboorder

Autographa gamma Gamma-uil
 Caradrina morpheus
 Morpheusstofuil
 Chilodes maritima
 Smalvleugelrietboorder
 Cosmia trapezina Hyena
 Diachrysa chrysitis
 Diarsia rubi Gewone breedvleugeluil
 Hadena bicurris Gewone silene-uil
 Hoplodrina ambigua
 Hydraecia micacea
 Aardappelstengelboorder
 Hydraecia petasitis Groot-hoefbladboorder

Groothoefbladboorder *Hydraecia petasitis*
 Foto: Erik J. van Nieuwerkerken

Hypena proboscidalis Bruine snuituil
 Lacanobia oleracea Groente-uil
 Luperina testacea Gewone grasuil
 Macdunnoughia confusa
 Mamestra brassicae Kooluil
 Mesapamea didyma
 Weidehalmuiltje
 Mesapamea secalis
 Halmrupsvlinder
 Mesologia furuncula
 Mythimna l-album Witte-l-uil
 Mythimna straminea
 Spitsvleugelgrasuil
 Naenia typica Splinterstreep
 Noctua comes Volgeling
 Noctua interjecta Kleine huismoeder
 Noctua janthe Open-breedbandhuismoeder
 Noctua janthina Kleine breedbandhuismoeder
 Noctua pronuba Huismoeder
 Oligia strigilis
 Orthosia incerta Variabele voorjaarsuil
 Paradrina clavipalpis Huisuil
 Parastichtis ypsilon
 Phlogophora meticulosa
 Rhizodra lutosus Herfst-rietboorder
 Rivula sericealis Stro-uiltje
 Schrankia costaeistrigalis Gepijlde micro-uil
 Xanthia ocellaris
 Populierengouduil
 Xestia c-nigrum Zwarte-c-uil
 Xestia xanthographa
 Vierkantvlekuil
Notodontidae
 Clostera curtula
Nymphalidae
 Aglais urticae Kleine vos
 Inachis io Daggauwoog
 Maniola jurtina Bruin zandoogje
 Pararge aegeria Bont zandoogje
 Vanessa atalanta Atalanta
Oecophoridae
 Crassa unitella
 Hofmannophila pseudospretella

Rups van daggauwoog *Inachis io*
 Foto: John T. Smit

Pieridae
 Pieris napi Klein geaderd witje
 Pieris rapae Klein koolwitje
Pterophoridae
 Adaina microdactyla
 Emmelina monodactyla
Pyralidae
 Aphomia sociella
 Trachycera advenella
Stathmopodidae
 Stathmopoda pedella
Tineidae
 Nemapogon cloacella
Tischeriidae
 Coptotriche marginea mijnen op *Rubus fruticosus*
Tortricidae
 Acleris forsskaleana
 Acleris hastiana
 Aleimma loeflingiana
 Archips podana Grote appelbladroller
 Bactra lancealana
 Celypha lacunana
 Brandnetelbladroller
 Celypha striana
 Clepsis consimilana
 Clepsis spectrana Koolbladroller
 Cochyliis atricapitana
 Cydia splendana Okkernootmot
 Dichrorampha flavidorsana
 Dichrorampha plumbana
 Dichrorampha simpliciana
 Epiblema foenella
 Epiblema turbidana

Epiblema turbidana
 Foto: Erik J. van Nieuwerkerken

Epinothia immundana
 Grapholita compositella
 Gynnidomorpha vectisana
 Tortrix viridana Groene eikebladroller
Yponomeutidae
 Argyresthia goedartella
 Prays ruficeps
 Yponomeuta evonymella
 Yponomeuta padella
 Meidoornstippelmot
Megaloptera Slijkvliegen / Elzenvliegen
 E.J. van Nieuwerkerken.
Sialidae
 Sialis lutaria Elzenvlieg
Neuroptera Netvleugeligen
 E.J. van Nieuwerkerken, M. Reemer, V.J. Kalkman & I. Joval.

Chrysopidae

Chrysoperla carnea agg.
Goudoogje

Hemerobiidae

Micromus paganus
Micromus variegatus
Wesmaelius nervosus
Wesmaelius subnebulosus

Sisyridae

Sisyra nigra

Odonata Libellen

V.J. Kalkman, K.-D. Dijkstra,
M. Reemer, E.J. van Nieuwerkerken &
G.O. Keijl.

Aeshnidae

Aeshna isocles Vroege
glazenmaker

Vroege glazenmaker *Aeshna isocles*
Foto: John T. Smit

Aeshna mixta Paardenbijter
Anax imperator Grote keizerlibel

Coenagrionidae

Coenagrion pulchellum Variabele
waterjuffer
Enallagma cyathigerum
Watersnuffel
Erythronma najas Grote
roodoogjuffer
Erythronma viridulum Kleine
roodoogjuffer
Ischnura elegans Lantaarntje
Lestidae
Lestes viridis Houtpantserjuffer
Sympetma fusca Bruine winter-
juffer

Bruine winterjuffer *Sympetma fusca*
Foto: John T. Smit

Libellulidae

Libellula quadrimaculata Viervlek
Orthetrum cancellatum Gewone
oeverlibel
Sympetrum vulgatum Steenrode
heidelibel

Orthoptera Sprinkhanen

R. Kleukers, E.J. van Nieuwerkerken
& A.J. van Loon.

Acrididae

Chorthippus albomarginatus
Kustsprinkhaan
Chorthippus brunneus Tandradje

Tettigoniidae

Conocephalus dorsalis Gewoon
spitskopje
Meconema meridionale Zuidelijke
boomsprinkhaan
Tettigonia viridissima Grote
groene sabelsprinkhaan

Grote groene sabelsprinkhaan
Tettigonia viridissima
Foto: John T. Smit

Psocoptera Stofluizen

F. van Assen.

Liposcelidae

Liposcelis decolor

Siphonaptera Vlooien

H. Adema.

Pulicidae

Ctenocephalides felis Kattenvlo

Thysanoptera Tripsen

K. Lock.

Thripidae

Chirothrips manicatus
Frankliniella intonsa
Limothrips cerealium Kleine
graantrips
Thrips fuscipennis Rozetrips
Thrips physapus
Thrips tabaci Tabakstrips
Thrips validus

Thrips vulgatissimus

Trichoptera Kokerjuffers

E.J. van Nieuwerkerken, R. Kleukers,

M. Reemer & J. Huijbregts.

Ecnomidae

Ecnomus tenellus
Hydroptilidae
Agraylea multipunctata
Oxyethira flavicornis

Leptoceridae

Athripsodes aterrimus
Ceraclea senilis
Mystacides longicornis

Limnephilidae

Glyptotaelius pellucidus
Limnephilus marmoratus

Molannidae

Molanna angustata

Phryganeidae

Agrypnia pagetana
Phryganea grandis

Polycentropopidae

Holocentropus picicornis

Malacostraca

M.P. Berg, M. Soesbergen, E.J.
van Nieuwerkerken, H. Adema, J.G.M.
Cuppen & G. van der Velde.

Amphipoda**Gammaridae**

Gammarus pulex
Gammarus tigrinus

Talitridae

Orchestia cavimana

Isoptera**Armadillidiidae**

Armadillidium vulgare Gewone
oprolpissebed

Asellidae

Asellus aquaticus
Zoetwaterpissebed

Ligiidae

Ligidium hypnorum Buispissebed

Oniscidae

Oniscus asellus Kelderpissebed

Philosciidae

Philoscia muscorum Mospissebed

Platyarthridae

Platyarthrus hoffmannseggii
Mierenpissebed

Porcellionidae

Porcellio scaber Ruwe pissebed
Porcellio spinicornis
Zwartkopspissebed

Trachelipodidae

Trachelipus rathkii Kleispissebed

Trichoniscidae

Haplophthalmus mengii
Metatrachoniscoides leydigii
Blind pissebedje
Trichoniscoides albidus Wijnrood
pissebedje
Trichoniscoides sarsi
Zeekleispissebedje

Trichoniscus provisorius

Trichoniscus pusillus Paars
drieoogje

Mysida**Mysidae**

Limnomysis benedeni

Maxillopoda**Arguloida****Argulidae**

Argulus foliaceus

Symphyla Dwerghuispoten

K. Lock.

De naam *Scutigera causeyae*
wordt hier voor het eerst voor
Nederland gebruikt. In België is
het de algemeenste soort en
waarschijnlijk hebben de meldin-
gen van *S. immaculata* uit Neder-
land betrekking op deze soort. In
Nederland is deze groep tot nog
toe weinig onderzocht.

Cephalostigmata**Scutigereidae**

Scutigera causeyae

Chordata**Actinopterygii Vissen**

K. de Greef, H. Adema, G.O. Keijl,
K. van Loon & C. Mostert.

Er zijn 10 soorten vissen waar-
genomen op het terrein. De meest
opvallende hiervan is de bitter-
voorn *Rhodeus amarus*, een wette-
lijk beschermde soort van de
Habitatrichtlijn.

Anguilliformes**Anguillidae**

Anguilla anguilla Paling

Cypriniformes**Cyprinidae**

Abramis bjoerkna Kolblei
Ctenopharyngodon idella
Graskarper
Cyprinus carpio Karper
Leuciscus cephalus Kopvoorn
Perca fluviatilis Baars
Rhodeus amarus Bittervoorn

Bittervoorn *Rhodeus amarus*
Foto: Ben Crombaghs

Rutilus rutilus Blankvoorn

Scardinius erythrophthalmus
Ruisvoorn

Tinca tinca Zeelt

Salmoniformes**Esocidae**

Esox lucius Snoek

Snoek *Esox lucius*
Foto: Albert de Wilde

Amphibia Amfibieën

H. Adema.

Er zijn twee soorten waar-
genomen. Een bijzondere waar-
neming betrof een nagenoeg dood
exemplaar van de gewone pad
waar een larve van de gewone
paddenvlieg uit kwam kruipen om
te verpoppen (zie foto op p. 19).
Deze vlieg leeft uitsluitend als
parasiet van gewone padden, voor
meer informatie zie Huijbregts
(2008).

Anura**Bufo**

Bufo bufo Gewone pad

Urodela**Salamandridae**

Triturus vulgaris Kleine
watersalamander

Aves Vogels

G.O. Keijl, M. Reemer, W. Rene-
ma, M. Schilthuizen, B. Koese,
R. Dekker, A.J. van Loon, T. Baar-
spul, J.-W. Mantel, E.J. van
Nieuwerkerken, S. Pieterse, J.T. Smit,
W. Teunissen, V.J. Kalkman,
R. Kleukers.

Enkele leuke soorten onder de
vogels zijn: de waterral die zowel
begin 2008 is waargenomen als
vanaf oktober 2008 en in februari
2009 nog steeds aanwezig was; de
houtsnip, waarvan met enige regel-
maat een dood exemplaar wordt
gevonden, vermoedelijk dood

gevlogen tegen een van de ruiten; de slechtvalk bijna elke winter wel een tijdje rond de gebouwen van Naturalis te zien. Andere leuke soorten zijn de visarend en lepelaar waarvan een keer een langsvliegend exemplaar is gezien. En een zeer vertrouwde verschijning is de exotische halsbandparkiet.

Anseriformes

Anatidae

Alopochen aegyptiaca Nijlgans
Anas platyrhynchos Wilde eend
Anas strepera Kraakeend
Anser anser Grauwe gans
Aythya fuligula Kuifeend
Branta canadensis Grote canadese gans

Cygnus olor Knobelzwaan

Apodiformes

Apodidae

Apus apus Gierzwaluw

Charadriiformes

Charadriidae

Vanellus vanellus Kievit

Haematopodidae

Haematopus ostralegus

Scholekster

Laridae

Larus argentatus Zilvermeeuw
Larus canus Stormmeeuw
Larus fuscus Kleine mantelmeeuw
Larus ridibundus Kokmeeuw
Sterna hirundo Visdief
Scolopacidae
Gallinago gallinago Watersnip
Scolopax rusticola Houtsnip

Hootsnip *Scolopax rusticola*
Foto: Bram Koese

Ciconiiformes

Ardeidae

Ardea cinerea Blauwe reiger

Ciconiidae

Ciconia ciconia Ooievaar
Phalacrocoraciidae
Phalacrocorax carbo Aalscholver
Podicipitidae
Podiceps cristatus Fuut
Threskiornithidae
Platalea leucorodia Lepelaar
Columbiformes
Columbidae
Columba livia Rotsduif
Columba palumbus Houtduif
Streptopelia decaocto Turkse tortel

Psittacidae

Psittacula krameri Halsbandparkiet

Coraciiformes

Alcedinidae

Alcedo atthis Ijsvogel

Falconiformes

Accipitridae

Accipiter nisus Sperwer
Buteo buteo Buizerd

Falconidae

Slechtvalk *Falco peregrinus*
Foto: Herman Berkhoudt

Falco peregrinus Slechtvalk
Falco subbuteo Boomvalk
Falco tinnunculus Torenvalk

Pandionidae

Pandion haliaetus Visarend

Gruiformes

Rallidae

Fulica atra Meerkoet
Gallinula chloropus Waterhoen
Rallus aquaticus Waterral

Waterral *Rallus aquaticus*
Foto: Herman Berkhoudt

Passeriformes

Aegithalidae

Aegithalos caudatus Staartmees

Certhiidae

Certhia brachydactyla
Boomkruiper

Corvidae

Corvus corone Zwarte kraai
Corvus monedula Kauw
Garrulus glandarius Gaai
Pica pica Ekster
Fringillidae
Carduelis carduelis Putter
Carduelis flammea Grote barsijs
Carduelis spinus Sijts
Chloris chloris Groenling
Fringilla coelebs Vink

Hirundinidae

Hirundo rustica Boerenwaluw

Motacillidae

Anthus pratensis Graspieper
Motacilla alba Witte kwikstaart
Motacilla flava Gele kwikstaart

Halsbandparkiet *Psittacula krameri*
Foto: Herman Berkhoudt

Paridae

Parus caeruleus Pimpelmees
Parus major Koolmees

Passeridae

Passer domesticus Huismus

Prunellidae

Prunella modularis Heggenmus

Regulidae

Regulus regulus Goudhaan

Sturnidae

Sturnus vulgaris Spreeuw

Sylviidae

Acrocephalus scirpaceus Kleine karekiet
Phylloscopus collybita Tjiftjaf
Phylloscopus trochilus Fitis
Sylvia atricapilla Zwartkop

Troglodytidae

Troglodytes troglodytes
Winterkoning

Turdidae

Turdus merula Merel
Turdus philomelos Zanglijster

Piciformes

Picidae

Dendrocopos major Grote bonte specht

Picus viridis Groene specht

Mammalia Zoogdieren

E. Thomassen, C. Mostert, G.O. Keijl, V.J. Kalkman, M. Reemer & W. Renema.

Chiroptera

Vespertilionidae

Pipistrellus pipistrellus
Dwergvleermuis

Insectivora

Erinaceidae

Erinaceus europaeus Egel

Egel *Erinaceus europaeus*
Foto: Hans Adema

Soricidae

Crociodura russula Huisspitsmuis

Lagomorpha

Leporidae

Lepus europaeus Haas

Rodentia

Muridae

Apodemus sylvaticus Bosmuis
Clethrionomys glareolus Rosse woelmuis

Rattus norvegicus Bruine rat

Euglenophyta

Euglenoidea Flagellaten

M. Soesbergen.

Euglenales

Euglenaceae

Euglena acus

Mollusca Mollusken

A.J. de Winter, W.J. Kuijper, H. Adema, E.J. van Nieukerken, W. Maassen, R. Kleukers, A.J. van Loon.

Er zijn twee opvallende soorten waargenomen, *Cochlicopa lubricella* een typische soort van droge en warme biotopen. Daarnaast de

Habitatrichtlijn-soort *Anisus vorticulus*, waarvan een populatie aanwezig is in een sloot op het terrein van Naturalis.

Bivalvia Tweekleppigen

Unionoidea

Unionidae

Anodonta cygnea Brede zwanmossel

Unio pictorum Schildersmossel

Veneroidea

Sphaeriidae

Musculium lacustre
Pisidium spec. Erwtmossel
Sphaerium corneum Gewone hoornschaal

Gastropoda Slakken

Neotaenioglossa

Bithyniidae

Bithynia leachii Kleine diepslak
Bithynia tentaculata Grote diepslak

Pulmonata

Acroloxiidae

Acroloxus lacustris Kapslak

Agriolimacidae

Deroeras panormitanum

Zuidelijke akkerslak

Deroeras reticulatum Gevlekte akkerslak

Arionidae

Arion intermedius Egelwegslak
Arion lusitanicus Spaanse wegslak
Arion rufus Gewone wegslak
Arion subfuscus Bruine wegslak

Carychiidae

Carychium minimum Plompe dwergslak

Carychium tridentatum Slanke dwergslak

Cochlicopidae

Cochlicopa lubrica Glanzende agaathoren

Cochlicopa lubricella Slanke agaathoren

Gastrodontidae

Zonitoides nitidus Donkere glimslak

Helicidae

Arianta arbustorum Heesterslak
Cepaea nemoralis Gewone tuinslak

Cornu aspersum Segrijnslak

Hygromiidae

Candidula intersecta Grofgeribde grasslak

Trochulus hispidus Gewone haarslak

Limacidae

Limax maximus Grote aardslak

Lymnaeidae

Lymnaea stagnalis Gewone poelslak

Radix auricularia Oorvormige poelslak

Radix balthica

Stagnicola palustris s.l.
Moeraspoelslak

Oxychilidae

Aegopinella nitidula Bruine blinkslak

Oxychilus cellarius
Kelderglanslak

Oxychilus draparnaudi Grote glanslak

Patulidae

Discus rotundatus Boerenknoopje

- boomwrat
- Tubifera ferruginosa Rossig
- buiskussen

Plantae

Bryophyta

Bryopsida

J. Kortselius.

Bryales

Bryaceae

- Bryum argenteum Zilvermos
- Bryum barnesii Geelkorrelknikmos
- Bryum capillare Gedraaid knikmos
- Bryum dichotomum Grofkorrelknikmos
- Bryum rubens Roodknolknikmos

Dicranales

Ditrichaceae

- Ceratodon purpureus Gewoon purpersteeltje
- Pseudephemerum nitidum Vals kortsteeltje
- Fissidentaceae**
- Fissidens taxifolius Kleivedermos
- Leucobryaceae**
- Campylopus introflexus Grijs kronkelsteeltje

Funariales

Funariaceae

- Funaria hygrometrica Gewoon krulmos

Grimmiales

Grimmiaceae

- Grimmia pulvinata Gewoon muisjesmos
- Schistidium crassipilum Muurachterlichtmos

Hypnales

Amblystegiaceae

- Amblystegium serpens Gewoon pluisdraadmos

Brachytheciaceae

- Brachythecium albicans Bleek dikkopmos
- Brachythecium rutabulum Gewoon dikkopmos
- Kindbergia praelonga Fijn laddermos
- Oxyrrhynchium hians Kleisnavelmos
- Rhynchostegium confertum Boomsnavelmos

Hypnaceae

- Calliergonella cuspidata Gewoon puntmos
- Hypnum cupressiforme Gesnaveld klauwtjesmos

Orthotrichales

Orthotrichaceae

- Orthotrichum anomalum Gesteelde haarmuts
- Orthotrichum diaphanum Grijs haarmuts

Pottiales

Pottiaceae

- Barbula convoluta Gewoon smaragdsteeeltje
- Barbula unguiculata Kleismaragdsteeeltje
- Phascum cuspidatum Gewoon knopmos
- Syntrichia ruralis var. calcicola Klein duinsterretje
- Tortula muralis Gewoon muursterretje

- Tortula truncata Gewoon kleimos
- Marchantiopsida**
- J. Kortselius & H. Adema.
- Marchantiales**
- Lunulariaceae**
- Lunularia cruciata Halvemaanjesmos
- Marchantiaceae**
- Marchantia polymorpha Parapluitjesmos

Parapluitjesmos *Marchantia polymorpha*
Foto: Herman Berkhoudt

Ricciaceae

- Riccia cavernosa Sponswater-vorkje

Chlorophyta

Chlorophyceae

- J. van de Sande.
- Chlorococcales**
- Chlorococcaceae**
- Hydrodictyon reticulatum Waternetje

Volvocales

Volvocaceae

- Volvox aureus Tracheophyta
- Equisetopsida**
- J. Kortselius.
- Equisetales**
- Equisetaceae**
- Equisetum arvense Heermoes
- Equisetum palustre Lidrus

Magnoliopsida

- B. Odé, E.J. van Nieuwerkerken, J. Kortselius, G. van der Velde, K. Goudsmits & B. Koese.
- Bont kroonkruid komt vooral in Zuid-Limburg en langs de rivieren voor, maar komt met name door inzaai van bloemenmengsels in bermen terecht. Daar kan de soort zich vaak goed handhaven en uitbreiden. Brede wespenorchis is een van de algemenere soorten orchideeën van Nederland, die in vele bossen, parken en plantsoenen voorkomt, maar geregeld over het hoofd wordt gezien. Het is een wettelijk beschermde plant middels de Flora en Faunawet.

Alismatales

Alismataceae

- Alisma plantago-aquatica Grote waterweegbree

Butomaceae

- Butomus umbellatus Zwanenbloem

Apiales

Apiaceae

- Aegopodium podagraria Zevenblad
- Angelica sylvestris Gewone engelwortel
- Anthriscus sylvestris Fluitenkruid
- Daucus carota Peen
- Heracleum sphondylium Gewone berenklaauw

- Pastinaca sativa Pastinaak
- Araliaceae**
- Hedera helix Klimop

Arales

Araceae

- Acorus calamus Kalmoes
- Lemnaceae**
- Lemna minor Klein kroos
- Lemna minuta Dwergkroos
- Lemna trisulca Puntkroos
- Spirodela polyrhiza Veelwortelig kroos
- Wolffia arrhiza Wortelloos kroos

Asterales

Asteraceae

- Achillea millefolium Duizendblad
- Arctium minus Gewone klit
- Artemisia vulgaris Bijvoet
- Bellis perennis Madeliefje
- Bidens cernua Knikkend tandzaad
- Bidens frondosa Zwart tandzaad
- Carduus crispus Kruldistel
- Centaurea jacea Knoopkruid
- Cichorium intybus Wilde cichorei
- Cirsium arvense Akkerdistel
- Cirsium vulgare Speerdistel
- Conyza canadensis Canadese fijnstraal
- Crepis biennis Groot streepzaad
- Crepis capillaris Klein streepzaad
- Eupatorium cannabinum Koninginnenkruid
- Eurybia schreberi Hartbladige aster

- Galinsoga parviflora Kaal knopkruid
- Galinsoga quadriradiata Harig knopkruid
- Gnaphalium luteo-album Bleekgele droogbloem
- Gnaphalium uliginosum Moerasdroogbloem
- Hypochaeris radicata Gewoon biggenkruid
- Jacobaea vulgaris Jacobskruid
- Lactuca serriola Kompassla
- Lapsana communis Akkerkool
- Leontodon autumnalis Vertakte leeuwentand
- Leontodon saxatilis Kleine leeuwentand
- Leucanthemum vulgare Gewone margriet

- Matricaria discoidea Schijfkamille
- Matricaria recutita Echte kamille
- Petasites hybridus Groot hoofblad
- Pulicaria dysenterica Heelblaadjes
- Senecio inaequidens Bezemkruid
- Senecio viscosus Kleverig kruiskruid
- Senecio vulgaris Klein kruiskruid
- Solidago gigantea Late guldenroede
- Sonchus arvensis Akkermelkdistel
- Sonchus asper Gekroesde melkdistel
- Sonchus oleraceus Gewone melkdistel
- Tanacetum parthenium Moederkruid
- Tanacetum vulgare Boerenwormkruid
- Taraxacum officinale Paardenbloem
- Tragopogon pratensis Oosterse

- morgenster en gele morgenster
- Tussilago farfara Klein hoofblad
- Callitrichales**
- Callitrichaceae**
- Callitriche platycarpa Gewoon sterrenkroos

Capparales

Brassicaceae

- Alliaria petiolata Look-zonderlook
- Arabidopsis thaliana Zandraket
- Barbarea vulgaris Gewoon barbarakruid
- Brassica nigra Zwarte mosterd
- Brassica rapa Raapzaad
- Capsella bursa-pastoris Herderstasje
- Cardamine hirsuta Kleine veldkers
- Cardamine pratensis Pinksterbloem
- Coronopus didymus Kleine varkenskers
- Erophila verna Vroegeling
- Rorippa sylvestris Akkerkers
- Sinapis arvensis Herik
- Sisymbrium officinale Gewone raket
- Thlaspi arvense Witte krodde

Caryophyllales

Caryophyllaceae

- Cerastium fontanum Glanzige hoornbloem en gewone hoornbloem
- Cerastium glomeratum Kluwenhoornbloem
- Herniaria glabra Kaal breukkruid
- Lychnis coronaria Prikneus
- Sagina procumbens Liggende vetmuur
- Silene dioica Dagkoekoeksbloem
- Silene latifolia ssp. alba Avondkoekoeksbloem
- Stellaria media Vogelmuur
- Chenopodiaceae**
- Atriplex patula Uitstaande melde
- Atriplex prostrata Spiesmelde
- Chenopodium album Melganzenvoet
- Chenopodium ficifolium Stoppelganzenvoet
- Chenopodium polyspermum Korrelganzenvoet
- Chenopodium rubrum Rode ganzenvoet

Cyperales

Cyperaceae

- Bolboschoenus maritimus Heen
- Carex hirta Ruige zegge
- Carex otrubae Valse voszegge
- Poaceae**
- Agrostis stolonifera Fioringras
- Alopecurus geniculatus Geknikte vossenstaart
- Alopecurus pratensis Grote vossenstaart
- Anisantha sterilis Ijle dravik
- Arrhenatherum elatius Glanshaver
- Bromus hordeaceus Zachte dravik
- Calamagrostis epigejos Duinriet
- Ceratochloa carinata Gekielde dravik
- Dactylis glomerata Kropaar
- Echinochloa crus-galli Europese hanenpoot
- Elytrigia repens Kweek
- Eragrostis pilosa Straatliefdegras
- Festuca rubra Rood zwenkgras

Glyceria fluitans Mannagras
 Glyceria maxima Liesgras
 Holcus lanatus Gestreepte witbol
 Lolium perenne Engels raaigras
 Phalaris arundinacea Rietgras
 Phragmites australis Riet
 Poa annua Straatgras
 Poa pratensis Veldbeemdgras
 Poa trivialis Ruw beemdgras
 Vulpia myuros Gewoon
 langbaardgras

Dipsacales**Adoxaceae**

Sambucus nigra Gewone vlier

Dipsacaceae

Dipsacus fullonum Grote
 kaardebol

Valerianaceae

Valeriana officinalis Echte
 valeriaan

Valerianella locusta Gewone
 veldsla

Euphorbiales**Euphorbiaceae**

Euphorbia peplus Tuinwolfsmelk

Fabales**Fabaceae**

Lathyrus pratensis Veldlathyrus
 Lotus corniculatus Gewone
 rolklaver en rechte rolklaver
 Medicago lupulina Hopklaver
 Melilotus albus Witte
 honingklaver
 Melilotus altissimus Goudgele
 honingklaver
 Securigera varia Bont kroonkruid

Bont kroonkruid *Securigera varia*
 Foto: Hans Adema

Trifolium dubium Kleine klaver
 Trifolium hybridum Basterdklaver
 Trifolium pratense Rode klaver
 Trifolium repens Witte klaver
 Vicia cracca Vogelwikke
 Vicia hirsuta Ringelwikke
 Vicia sativa subsp. nigra Smalle
 wikke

Vicia sepium Heggenwikke

Fagales**Betulaceae**

Alnus cordata Hartbladige els
 Alnus glutinosa Zwarte els
 Betula spec. Berk
 Carpinus betulus Haagbeuk
 Corylus avellana Hazelaar

Fagaceae

Fagus sylvatica Beuk
 Quercus robur Zomereik

Geraniales**Geraniaceae**

Erodium cicutarium Gewone
 reigersbek
 Geranium dissectum Slipbladige
 ooievaarsbek
 Geranium molle Zachte
 ooievaarsbek
 Geranium pratense
 Beemdoeivaarsbek

Geranium robertianum
 Robertskruid

Oxalidaceae

Oxalis stricta Stijve klaverzuring

Hydrocharitales**Hydrocharitaceae**

Elodea nuttallii Smalle waterpest
 Hydrocharis morsus-ranae
 Kikkerbeet

Juncaceae

Juncus articulatus Zomprus
 Juncus bufonius Greppelrus
 Juncus compressus Platte rus
 Juncus conglomeratus
 Biezenknoppen
 Juncus effusus Pitrus
 Juncus inflexus Zeegroene rus
 Luzula campestris Gewone
 veldbies

Lamiales**Boraginaceae**

Myosotis arvensis Akkervergeet-
 mij-nietje
 Symphytum officinale Gewone
 smeewortel

Lamiaceae

Glechoma hederacea Hondsdraf
 Lamium album Witte dovenetel
 Lamium amplexicaule
 Hoenderbeet
 Lamium purpureum Paarse
 dovenetel
 Lycopus europaeus Wolfspoot
 Mentha aquatica Watermunt
 Prunella vulgaris Gewone brunel

Gewone brunel *Prunella vulgaris*
 Foto: Niels Jeurink

Scutellaria galericulata Blauw
 glidkruid
 Stachys palustris Moerasandoorn
 Stachys sylvatica

Liliales**Iridaceae**

Iris pseudacorus Gele lis

Liliaceae

Allium vineale Kraailook

Malvales**Malvaceae**

Malva moschata
 Muskuskaasjeskruid
 Malva neglecta Klein kaasjeskruid
 Malva sylvestris Groot
 kaasjeskruid

Tiliaceae

Tilia platyphyllos Zomerlinde

Myrtales**Lythraceae**

Lythrum salicaria Grote
 kattenstaart

Onagraceae

Epilobium ciliatum Beklierde
 basterdwederik

Epilobium hirsutum Harig
 wilgenroosje

Epilobium tetragonum Kantige
 basterdwederik

Oenothera glazioviana Grote
 teunisbloem

Najadales**Potamogetonaceae**

Potamogeton pectinatus
 Schedefontijnkruid

Nymphaeales**Ceratophyllaceae**

Ceratophyllum demersum Grof
 hoornblad

Nymphaeaceae

Nuphar lutea Gele plomp

Orchidales**Orchidaceae**

Epipactis helleborine Brede
 wespenorchis

Brede wespenorchis *Epipactis
 helleborine*
 Foto: Karel Kreutz

Papaverales**Papaveraceae**

Papaver dubium Bleke klaproos
 Papaver rhoeas Grote klaproos

Plantaginales**Plantaginaceae**

Plantago coronopus
 Hertshoornweegbree
 Plantago lanceolata Smalle
 weegbree
 Plantago major Getande weegbree
 en grote weegbree

Polygonales**Polygonaceae**

Fallopia japonica Japanse
 duizendknoop
 Persicaria amphibia Veenwortel
 Persicaria lapathifolia Beklierde
 duizendknoop
 Persicaria maculosa Perzikkruid
 Polygonum aviculare Gewoon
 varkensgras
 Rumex acetosa Veldzuring
 Rumex conglomeratus

Kluwenzuring

Rumex crispus Krulzuring

Rumex hydrolapathum

Waterzuring

Rumex obtusifolius Ridderzuring

Primulales**Primulaceae**

Anagallis arvensis Rood
 guichelheil en blauw
 guichelheil

Proteales**Platanaceae**

Platanus hispanica Plataan

Ranunculales**Berberidaceae**

Berberis aquifolium Mahonie

Ranunculaceae

Clematis vitalba Bosrank

Ranunculus acris Scherpe

boterbloem

Ranunculus ficaria Gewoon

speenkruid

Ranunculus repens Kruijpende

boterbloem

Ranunculus sceleratus

Blaartrekkende boterbloem

Rosales**Grossulariaceae**

Ribes nigrum Zwarte bes

Rosaceae

Alchemilla mollis Fraaie

vrouwenmantel

Crataegus monogyna Eenstijlige

meidoorn

Malus sylvestris Appel

Potentilla anserina Zilverschoon

Prunus avium Zoete kers

Prunus domestica Pruim

Prunus padus Gewone vogelkers

Prunus spinosa Sleedoorn

Rosa canina Hondsrös

Rosa rugosa Rimpelroos

Rubus caesius Dauwbraam

Rubus fruticosus Gewone braam

Sanguisorba minor Kleine

pimpernel

Sorbus aucuparia Wilde lijsterbes

Rubiales**Rubiaceae**

Galium aparine Kleeftkruid

Galium mollugo Glad walstro

Galium palustre Moeraswalstro

Salicales**Salicaceae**

Populus nigra var italica Zwarte
 populier

Populus xcanadensis

Canadapopulier

Salix alba Schietwilg

Salix cinerea Grauwe wilg en

rossige wilg

Salix dasyclados Duitse dot

Salix viminalis Katwilg

Sapindales**Aceraceae**

Acer campestre Spaanse aak

Acer platanoides Noorse esdoorn

Acer pseudoplatanus Gewone

esdoorn

Hippocastanaceae

Aesculus hippocastanum Witte

paardenkastanje

Scrophulariales**Oleaceae**

Fraxinus excelsior Es

Ligustrum ovalifolium

Haagliguster

Scrophulariaceae

Cymbalaria muralis
Muurleeuwenbek
Linaria vulgaris Vlasbekje
Scrophularia nodosa Knopig
helmkruid
Verbascum spec.
Veronica chamaedrys Gewone
ereprijs
Veronica filiformis Draadereprijs
Veronica peregrina Vreemde
ereprijs
Solanales
Convolvulaceae
Calystegia sepium Haagwinde
Convolvulus arvensis Akkerwinde
Solanaceae
Nicandra physalodes Zegekruid
Solanum dulcamara Bitterzoet
Solanum lycopersicum Tomaat

Solanum nigrum Zwarte
nachtschade en beklieerde
nachtschade
Theales
Clusiaceae
Hypericum perforatum Sint-
janskruid
Hypericum tetrapterum
Gevleugeld hertshooi
Typhales
Sparganiaceae
Sparganium erectum Grote
egelskop
Typhaceae
Typha latifolia Grote lisdodde
Urticales
Cannabaceae
Humulus lupulus Hop
Ulmaceae
Ulmus x hollandica Hollandse iep

Urticaceae

Urtica dioica Grote brandnetel
Urtica urens Kleine brandnetel
Violales
Violaceae
Viola riviniana Bleeksporig
bosviooltje
Pinopsida
J. Kortselius.
Pinales
Taxaceae
Taxus baccata Taxus
Tracheophyta
H. Adema.
Pteropsida
Aspleniaceae
Asplenium ruta-muraria
Muurvaren
Azollaceae
Azolla filiculoides Grote

Muurvaren *Asplenium ruta-muraria*
Foto: Hans Adema

kroosvaren
Dryopteridaceae
Dryopteris filix-mas
Mannetjesvaren
Woodsiaceae
Matteuccia struthiopteris
Struisvaren

Referenties

Cuppen, J. 2003. *Carpelimus zelandicus*, een nieuwe kortschildkever voor Nederland (Coleoptera: Staphylinidae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 19: 35-40.
Huijbregts, H. 2008. Moordende bromvliegen. – In: Kleukers, R., M. Berg & W. van Strien (red.), Passie voor kleine beestjes, 33,3 jaar Stichting EIS-Nederland. EIS-Nederland, Leiden: 28-29.
Pollet, M. 2000. A documented Red List of the dolichopodid flies (Diptera: Dolichopodidae) of Flanders. – Communications of the

Institute of Nature Conservation 8. Brussel: 190 pp.
Smit, H. & H. van der Hammen 2000. Atlas van de Nederlandse watermijten (Acari: Hydrachnidia). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 13: 1-272.
Van Zuijlen, J.W.A., T.M.J. Peeters, P.S. van Wielink, A.P.W. van Eck & E.H.M. Bouvy 1996. Brand-stof. Een inventarisatie van de entomofauna van het natuurreservaat 'De Brand' in 1990. – Insektenwerkgroep KNNV-afdeling Tilburg, Tilburg.

John T. Smit & Menno Reemer

